

Avropa ilə Asiya arasında yeni pəncərə açılır

Gələn ilin əvvəlində Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunda qatarlar hərəkət edəcək

Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun gələn ilin əvvəllərində tam istifadəyə verilməyi gözlənilir. Həmin vaxtdan etibarən qatarların hərəkəti, yükdaşımalar və sənişin daşımaları başlayacaq. Bir sözlə, indi Avropa ilə Asiya arasında yeni bir pəncərə açılmaqdadır.

Bakı-Tbilisi-Qars (BTQ) dəmir yolunun və Bosfor boğazında tunelin inşası Trans-Avropa və Trans-Asiya dəmir yolu şəbəkələrinin birləşdirilməsini, yük və sənişinlərin birbaşa Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə ərazilərindən keçməklə Avropa və Asiyaya çatdırılmasını təmin edəcək. Bu xətt region ölkələrinin tranzit potensialının artmasına və onların arasında əməkdaşlığın inkişafına, Avropaya inteqrasiya proseslərinin sürətlənməsinə, eləcə də Azərbaycanın xarici iqtisadi əlaqələrinin genişlənməsinə yeni təkan verəcək.

Layihənin həyata keçirilməsi iqtisadi səmərəlilik, sürət və vaxt, təhlükəsizlik və etibarlılıq baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Gələcəkdə Avropa və Asiya ölkələrinə məxsus yüklərin bu dəmir yoluna cəlb edilməsi hər iki istiqamətdə intermodal və konteyner daşımalarının həcmi artıracaq.

Məlum olduğu kimi, bu gün daşımalar sahəsində mövcud olan ən böyük yük axını Çinlə Avropa arasındadır. Bu da əsasən dəniz daşımaları vasitəsilə həyata keçirilir və vaxt etibarlılığı ilə 25-30 gün çəkir. BTQ istismara verildikdən sonra Çindən Avropaya yüklərin çatdırılması cəmi 12-15 gün vaxt alacaq. Başqa sözlə, yüklərin mənzil başına çatdırılması müddəti iki dəfədən çox

azalacaq. Bu bağlantı vasitəsilə yükdaşımaların həcmi beşinci istismar ilindən sonra 3 milyon ton, səkkizinci istismar ilində 6-8 milyon ton, sonrakı dövrlərdə isə 10 milyon ton və daha çox olacağı proqnozlaşdırılır.

BTQ layihəsi üç ölkənin ərazisində həyata keçirilir. Azərbaycan ərazisində layihəyə uzunluğu 503 kilometr olan Bakı-Gürcüstan sərhədi dəmir yolu hissəsinin yenidən qurulması daxildir.

Gürcüstanın ərazisində layihənin həyata keçirilməsi üç istiqamətdən ibarətdir. Bunlardan biri Ahalkələk-Türkiyə sərhədi (Kartsaxi) sahəsində 26,3 kilometrlik yeni dəmir yolunun tikintisidir. İkinci istiqaməti Ahalkələkdə təkər cütlərinin dəyişdirilməsi stansiyasının (uzunluğu 3 kilometrdir) inşası təşkil edir. Nəhayət, Marabda-Ahalkələk sahəsində 153,1 kilometr uzunluğunda mövcud dəmir yolu təmir olunaraq yenidən qurulur.

Türkiyə ərazisində isə layihəyə Qars-Gürcüstan sərhədi sahəsində 75,6 kilometrlik yeni dəmir yolunun tikintisi daxildir.

BTQ-də eləcə də Türkiyə-Gürcüstan sərhədində 4,45 kilometr uzunluğunda tunelin tikintisi nəzərdə tutulub. Onun 2,07 kilometr Gürcüstan, 2,38 kilometr isə Türkiyə ərazisinə düşür.

Xatırladaq ki, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin tikintisinin təməli 2007-ci il noyabrın 21-də Gürcüstanın Marabda kəndində qoyulub. Əslində isə bu layihə 2004-cü ildə üç ölkə tərəfindən imzalanmış razılaşma ilə başlanıb və onların iradəsi ilə mərhələ-mərhələ gerçəkləşdirilib. Bu çərçivədə əməkdaşlıq Şərqdə və Qərbdə Avropanı və Şərqi əhatə edən bir yol şəbəkəsinin yaranmasının təməlini qoyub.

Doğrudur, BTQ-nin çəkiləşinə nəzərdə tutulduğundan çox vaxt sərf olundu. Bu da bir sıra obyektiv və subyektiv səbəblərlə bağlı idi. Layihə üzrə Üçtərəfli Koordinasiya Şurası İndiyədək öz iclaslarında işlərin gedişini vaxtaşırı müzakirə edib və diqqətli həlli vacib məsələlərə yönəldib.

BTQ işə düşəndən sonra Azərbaycanın tranzitdən sanballı gəlirlər əldə edəcəyi

gözlənilir. Bu layihə birbaşa Dövlət Neft Fondunun vəsaiti hesabına gerçəkləşdirilir. Yolun Türkiyədəki hissəsinin inşasının maliyyələşdirilməsi isə bu ölkənin öz üzərinə düşür.

BTQ-nin tikintisi artıq başa çatmaq üzrədir. Hazırda layihənin ümumi dəyəri 775 milyon dollar təşkil edir. Lakin mütəxəssislərin araşdırmalarına görə, görülən işlərin ümumi maya dəyəri arta da bilər. Çünki qlobal iqtisadiyyatda baş verən proseslər səbəbindən tikintidə istifadə olunan materiallardan bahalaşanı var. Lakin istənilən halda qiymət artımı araşdırılacaq və nəticələr hökumətə təqdim olunacaq.

İndiyədək ticarət və mədəniyyət yolu adlandırığımız ləpək yolu bundan sonra dostluq, qardaşlıq körpüsü olmaqla yanaşı, Şərq və Qərb arasında iqtisadiyyatın inkişafının dəstəkçisi kimi tanınacaq. Bu, sadəcə daşımalar üçün vasitə deyil, Çinlə Avropanı bir-birinə sıx bağlayan böyük bir xətdir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"